

Ringerike kommune
Postboks 123 Sentrum
3502 HØNEFOSS

Saksbehandler, innvalgstelefon
Håvard Kristoffersen, 22003653

Dispensasjon til kartlegging med drone i Hovsenga naturreservat

Statsforvalteren gir dispensasjon til kartlegging med drone på tidspunktene 1. april, 5. august og 7. oktober 2022 med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Det er stilt vilkår til vedtaket.

Bakgrunn for saken

Vi viser til søknad mottatt 17.3.2022. Ringerike kommune har søkt om tillatelse til å kartlegge området rundt Hovsenga naturreservat med drone.

Ringerike kommune søker om tillatelse til å kartlegge Hovsenga med drone i perioden april til oktober med totalt fire flyvninger; 1. april, 3. juni, 5. august og 7. oktober 2022. Droneflyvningen er nødvendig for å lage oppdaterte terrengmodeller av området og for å vise endringene over en tidsperiode på 6 måneder for å visualisere konsekvensene av et stort skred i området. De ønsker også mulighet for kartlegging hvis det går nye skred.

Torsdag 21. november 2019 ble det rapportert inn et stort leirskred på Hovsenga. Etter skredet har deler av Hovsenga og ryggen bak den bratte skråningen vært skiltet og avsperrert med «rasfare». Torsdag 22. april 2021 gikk det igjen et større skred på Hovsenga, hvor deler av elveløpet ble dekt med skredmassene. Denne oppdemmingen medførte at vannsøylen oppstrøms skredmassene steg med 1-2 meter. Det har siden gått flere større og mindre skred. For å kunne vurdere konsekvensene av skredene i forbindelse med oppdemming og endringer av Randselva, ønsker kommunen å lage oppdaterte terrengmodeller av området. Det vil i den forbindelse være nødvendig å fly med drone. Det er sertifisert droneoperatør ved Oppmålingsavdelingen i Ringerike kommune som skal gjennomføre flyvningen. Det foreslås å gjennomføre fire flyvninger i en tidsperiode på seks måneder for å kunne kartlegge endringene over tid. Flyvningen vil foregå fra kl. 10.00 – 11.00 på de planlagte kartleggingsdagene. For å kunne justere operasjonene etter vær og andre uforutsette forhold bes det om fleksibilitet på andre dager i nærheten av de foreslåtte datoene. For å få riktig posisjonsdata settes det ut fem midlertidige trestolper med minimum én meter høyde over terreng. Disse måles inn med GPS, og vil stå i hele kartleggingsperioden for å fungere som referansepunkt (GCP). Stolpene blir fjernet når kartleggingsperioden er over. Selve flyvningen vil foregå på 170 moh. og vil dekke et område på omtrent 0,3 km². Kartleggingen består av at dronen flyr et rutenett for å kartlegge området. Dronen tar av og lander vertikalt utenfor Hovsenga naturreservat for å være

mest mulig skånsomme mot fuglelivet i reservatet. Droneoperatøren vil registrere operasjonene i Ninox og kontrollere NOTAM før hver flyvning. Forholdene er ellers regulert av «Forskrift om luftfartøy som ikke har fører om bord».

Lovgrunnlag

Forskrift om vern av Hovsenga naturreservat ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 22.06.2018.

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av et meanderende elveparti som en interessant geomorfologisk formasjon med tilhørende biologisk mangfold. Spesielle naturverdier i verneområdet er gammel skog i elveskråningen med bl.a. hullrugere og sandsvalekoloni, gammel kulturmark og Randselva som viktig overvintringsområde for sangsvaner og andre våtmarksfugler. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Etter verneforskriftens § 3 første ledd «må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet». Det er også presisert i § 3 bokstav b at «dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse.» Ferdsel i naturreservatet reguleres av forskriftens § 5. Første ledd sier at «all ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til dyreliv, vegetasjon og kulturminner.» Videre fastsetter andre ledd bokstav a et forbud mot motorferdsel til land, herunder start og landing med luftfartøy og lavtflyging under 300 meter. I tillegg er bruk av modellfly forbudt jf. § 5 bokstav b. I denne vurderingen legges definisjonen av drone som luftfartøy til grunn, da formålet faller utenfor rekreasjon, sport eller konkurranse, jf. forskrift om luftfartøy som ikke har fører om bord § 4 bokstav a.

Verneforskriften åpner derfor ikke for at vi kan gi tillatelse til droneflyving i naturreservatet. Statsforvalteren kan, i slike tilfeller, vurdere søknaden etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml.) § 48. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle. Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes

Statsforvalterens vurdering

I behandling av søknader om tiltak som berører naturmangfoldet må kunnskapsgrunnlaget være tilstrekkelig. Vår vurdering i dette vedtaket bygger på naturregistreringer i Naturbase og artskart fra Artsdatabanken, samt relevant arts kunnskap. Vi legger til grunn at tilgjengelig kunnskap om naturverdiene er tilstrekkelig. Hovsenga er et hekkeområde for sandsvale og andre fuglearter, og fungerer som overvintringsplass for flere av disse fuglene. Verneområdet ligger i og ved Randselva, og områder både opp- og nedstrøms brukes av arter som er observert inne i reservatet. Flere rødlistede arter er observert i området, som dvergdykker (VU) og dverglo (NT). Disse artene starter hekkingen i april / mai. Sandsvale trekkes særlig frem i forskriftens formålsparagraf. Denne arten bygger reir i kolonier i vertikale jord- og sandvegger. Egg legges i begynnelsen av juni, klekkes 14 dager senere, og ungene er uavhengige av foreldrene 30 dager etter dette igjen, mot slutten av juli.

Kunnskap om den samlede belastningen skal legges til grunn for vurderingen. Hovsenga er et våtmarksområde som er viktig for fuglelivet gjennom hele året. Rasene har endret områdets egenskaper som hekkebiotop, og har sannsynligvis påvirket fuglelivet negativt. Dette gjelder både overvintrende arter, og trekkfugler som vender tilbake til faste hekkeplasser. På grunn av sandsvalenes hekkebiologi er deres forekomst i verneområdet direkte knyttet til rasområdet som skal fotograferes. Dette øker denne artens sårbarhet overfor tiltaket. Vi legger likevel vekt på nødvendigheten av å kartlegge området for eventuelle fremtidige ras. Det er viktig at bruken av drone ikke forstyrrer det sårbare fuglelivet i området. I henhold til prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder er det satt vilkår om tidspunkt for flyvingen med drone, og at markørene for kartreferanse skal fjernes etter oppmålingen.

Statsforvalteren er i utgangspunktet positiv til tiltak som bidrar til innhenting og formidling av kunnskap om tilstanden i verneområdene, og dokumentasjonsverdien tillegges vekt. Rasene i Hovsenga naturreservat har gjort skade på en hekkebiotop for sårbare fuglearter. Bruk av drone kan medføre ytterligere forstyrrelse av dyrelivet, selv om hver enkelt flygning i seg selv skulle være begrenset i omfang. Det er usikkert i hvilken grad droneflygninger i forbindelse med ras vil påvirke hekkesuksess, men nærgående aktivitet ved hekkende fugl kan føre til at reir forlates, noe som eksponerer egg og avkom for vær, vind, og rovdyr. På bakgrunn av dette kan vi ikke gi tillatelse til flyving 3. juni som er i hekketiden for fuglene i området.

Konklusjon

Statsforvalteren vurderer at den omsøkte droneflyvingen ikke påvirker verneverdiene nevneverdig eller er i strid med verneformålet. Dette forutsetter at det ikke flys i den sårbare perioden for fugle- og dyrelivet som er fra 15. april til 31. juli. Det vil si at av de omsøkte tidspunktene kan vi ikke gi tillatelse til flyving med drone 3. juni. Når det gjelder fremtidige ras trenger vi en ny søknad dersom det er aktuelt med en ny kartlegging.

Vedtak

Statsforvalteren gir dispensasjon til kartlegging med drone på tidspunktene 1. april, 5. august og 7. oktober 2022 i Hovsenga naturreservat med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Markører for kartreferanse skal fjernes umiddelbart etter at oppmålingen er ferdig.
- Det gis fleksibilitet på angitte tidspunkt, men det skal ikke foretas flyvinger med drone i perioden fra 15. april til 31. juli.
- Tiltaket skal utføres innen 31.12.2022.
- Kartlegging med drone etter eventuelle nye ras i området må omsøkes.
- Dokumentasjon på utført tiltak skal sendes Statsforvalteren i Oslo og Viken.
- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang

Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Ellen Lien
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Håvard Kristoffersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Statens naturoppsyn v/ Kim Abel